

Nr 43.

Av herr **Herou m. fl.**, om upphävande av tullsatserna för obränt samt bränt eller rostat kaffe.

Det beslut vid riksdagen 1922, varigenom kaffetullen höjdes från 12 till 50 öre pr kg., mottogs med mycken berättigad harm bland breda massor av vårt folk, som efter »demokratiens genombrott» trott att en dylik höjning av de indirekta skatter, som orättvist drabba fattiga medborgare oavsett deras förmåga att bära desamma, bort vara utesluten.

Även inom riksdagen restes en mycket stark opposition. Så yttrade en talare i andra kammaren:

»— — — ett faktum lär väl ändå vara, att denna tull kommer att drabba den fattiga befolkningen här i landet och att det blir detsamma som att vältra bördorna på dem, som genom mycket stora lönesänkningar redan stå på en mycket låg levnadsstandard.»

Och en annan yttrade:

»— — — I tider som dessa, då många tusen av Sveriges arbetare gå utan all inkomst och många av dem redan nu ha nödgats anropa fattigvården om hjälp för hustru och barn, så förbjuder mig, såsom representant för många av dessa, mitt samvete att rösta för medverkan till ett sådant beslut, som innebär ökade svårigheter för dessa människor.»

Vid 1924 års riksdag motionerade den kommunistiska gruppen om upphävande av tullsatserna å kaffe. I utlåtande över denna motion anförde bevillningsutskottet (Bev.-utl. nr 46):

»Tullinkomsterna uppgingo, enligt av utskottet inhämtade uppgifter, år 1923 för obränt kaffe till 21,026,028 kronor samt för bränt eller rostat, även malet, till 31,099 kronor.

På grund av den betydande minskning i statsverkets inkomster, som således skulle bli en följd av ett bifall till förevarande motion, har utskottet med hänsyn till det statsfinansiella läget ansett sig icke kunna tillstyrka bifall till densamma.»

Motionen, som i andra kammaren samlade 40 röster, avslogs av båda kamrarna.

Från våra utgångspunkter måste vi alldeles underkänna den motivering, som bevillningsutskottet anförde till försvar för kaffetullens bibehållande.

Om det är riktigt att statshushållningens bördor böra bäras av medborgarna i förhållande till deras förmåga att bära desamma, vilken åskådning ju principiellt godkänts vid fördelningen av de direkta skatterna, så kan det icke vara riktigt att göra de fattiga ännu fattigare vid statsfinansiellt nödläge, enär levnadsförhållandena för de sämst ställda medborgarna just då oftast äro sådana, att tvärtom principen skattebetalning efter förmåga bliver rättvisligen än mer av behovet påkallad.

Kravet på kaffetullens slopande upptogs på nytt, i motion vid 1925 års riksdag, av den kommunistiska riksdagsgruppen. På samma skäl som vid 1924 års riksdag avstyrkte bevillningsutskottet motionen. En stark minoritet av socialdemokratiska representanter i utskottet avgav därvid följande reservation:

»I överensstämmelse med vad utskottet uttalade, då kaffetullen höjdes från 12 till 50 öre pr kilogram, ha vi ansett, att utskottet i anledning av den väckta motionen bort hemställa hos Kungl. Maj:t att nästa års finansbudget måtte om möjligt uppgöras under förutsättning av en återgång i fråga om kaffetullen till vad som gällde före den senaste tullförhöjningen.»

Motionen avsågs av riksdagen.

Vid 1926 års riksdag sänktes kaffetullen till 40 öre pr kg. för obränt kaffe och till 54 öre pr kg. för bränt eller rostat, även malet kaffe. Regeringen hade föreslagit resp. 30 och 42 öre pr kg. Vid frågans behandling i 2:dra kammaren yttrade en arbetarrepresentant och ledamot av bevillningsutskottet:

»Det har varit min mening hela tiden att *såsom utskottet lovade den gången, det gick med på att höja kaffetullen så ofantligt, denna höjning, tillkommen i ett finansiellt nödläges stund, fortast möjligt skulle avskrivas.*»

Ännu återstår för utskottet och riksdagen att infria det löftet.

Till försvar för kaffetullen har anförts, att kaffekonsumtionen såsom skadlig för folkhälsan borde begränsas. Utan att därom yttra oss vilja vi fästa uppmärksamheten på att kaffekonsumtionen stegrats trots fyrdubbling av kaffetullen.

Kaffetullen är sålunda endast ett skatteinstrument, varigenom framförallt skogsarbetarna — för vilka kaffet blivit en nödvändighetsvara — hänsynslöst extra beskattas. Något skydd för folkhälsan kan kaffetullen icke åstadkomma.

På grund av dessa förhållanden anse vi det vara riktigt och rimligt att kräva kaffetullens avskaffande.

Den inkomstminskning, som skulle bli en följd av ett bifall till vår motion, bör kunna bäras genom minskade anslag till första och fjärde huvudtitlarna. Därest icke en dylik besparing beslutas av riksdagen, torde det vara rimligare att höja skattesatsen för de direkta skatterna än att genom höga tullsatser beskatta medborgare, vilkas levnadsförhållanden äro sådana, att de borde vara befriade från dylika pålagor.

Vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta upphäva tullsatserna för de varuslag, som falla under rubrikerna 155—156 a i gällande tulltaxa.

Stockholm den 19 januari 1927.

Viktor Herou. Rob. Samuelsson. Aug. Spångberg. J. P. Dahlén.
